U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobkyně: **H. H. P.**, zastoupené advokátem Mgr. Ondřejem Fialou, Václavské náměstí 66, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, Hradčanské náměstí 5, Praha 1, proti rozhodnutí ze dne 8. 6. 2023, čj. 302886-2/2023-MZV/VO, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 3. 2024, čj. 178 A 3/2023 - 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně žije ve Vietnamu. V říjnu 2022 požádala Velvyslanectví ČR v Hanoji o udělení krátkodobého víza (na dva měsíce); v žádosti uvedla, že hodlá navštívit svého manžela, který je občanem ČR. K žádosti přiložila oddací list – sňatek uzavřela ve Vietnamu v březnu 2022. Spolu s žalobkyní o vízum požádala také její nezletilá dcera.

[2] Velvyslanectví vízum žalobkyni napoprvé neudělilo, protože mezi (souběžně poskytnutými) výpověďmi žalobkyně a jejího manžela našlo rozpory. Žalobkyně však uspěla u Ministerstva zahraničních věcí se žádostí o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza – ministerstvo řeklo, že rozpory mezi výpověďmi je potřeba dále prošetřit a že je nutné se řádně zabývat žádostí dcery.

[3] Velvyslanectví žalobkyni vízum neudělilo ani napodruhé. Skutková zjištění doplnilo velvyslanectví opětovným pohovorem se žalobkyní; o rozporech mezi výpověďmi manželů nebyla vůbec řeč, zjišťovány byly spíše informace o nezletilé dceři a o plánech na její budoucnost v ČR. Velvyslanectví své druhé rozhodnutí odůvodnilo v zásadě stejně jako rozhodnutí první. Doplnilo jen, že žalobkyně nemá představu o vzdělávacím systému v ČR a nemá jasno v tom, jakou školu bude navštěvovat její dcera. Ministerstvo tentokrát s rozhodnutím velvyslanectví souhlasilo.

[4] Ministerstvo se v rozhodnutí vyjádřilo k jednotlivým kritériím obsaženým v tzv. Příručce pro účelové sňatky [příloze ke Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Pomoc vnitrostátním orgánům v boji proti zneužívání práva na volný pohyb: Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích

zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU, COM(2014) 604 final, 26. 9. 2014]. Žalobkyně by bez manželství právo pobytu patrně nezískala, nikdy legálně nepobývala v jiném než domovském státě, vztah před manželstvím nelze označit za dlouhodobý (manžel je sice původem z Vietnamu, dlouhodobě ale žije v ČR; seznámení proběhlo při jeho turistické návštěvě Vietnamu v roce 2018, následovala měsíční návštěva v roce 2019 a další měsíční návštěva spojená se svatbou v roce 2022). Manželé se neshodují na důležitých osobních informacích (rok žádosti o ruku, datum svatby, manžel neví o dvou ze tří dětí žalobkyně atp.) a nemají jasnou představu o společné budoucnosti (žalobkyně zprvu tvrdila, že manžela hodlá jen navštívit, poté uváděla, že v ČR požádá o pobyt; manžel mluvil o trvalém sloučení rodiny v ČR).

[5] Proti rozhodnutí ministerstva (druhému) se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Ústí nad Labem, s žalobou ale neuspěla. Krajský soud připomněl, že rozhodnutí velvyslanectví a navazující rozhodnutí ministerstva tvoří z hlediska soudního přezkumu jeden celek. Ministerstvo se řádně zabývalo jednotlivými kritérii pro posuzování účelovosti manželství, která jsou zmiňována v unijních předpisech. Neznalost zásadních osobních informací o žalobkyni nelze omluvit špatnou pamětí jejího (o 19 let staršího) manžela; důvěryhodné není ani tvrzení, že se snoubenci mezi lety 2019 a 2022 nesetkali kvůli covidové pandemii, předražení letenek či obtížím manžela s cestováním (nic z toho mu nebránilo v cestě za svatbou).

[6] Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (*stěžovatelka*) kasační stížností. Krajský soud podle stěžovatelky nerespektoval ustálenou judikaturu a hrubě pochybil při výkladu práva, protože v pochybnostech (bez jednoznačných důkazů) nerozhodl ve prospěch manželství (napadené rozhodnutí je tak v rozporu s rozsudky NSS ze dne 2. 10. 2013, čj. 1 As 58/2013 - 43; ze dne 9. 12. 2015, čj. 4 Azs 228/2015 - 40; a ze dne 14. 12. 2020, čj. 3 Azs 380/2019 - 53). Krajský soud dále neodůvodnil neprovedení navrhovaných důkazů a stěžovatelčina manžela nepřibral jako osobu zúčastněnou na řízení (druhé pochybení je v rozporu s rozsudky NSS ze dne 18. 2. 2022, čj. 5 Azs 308/2020 - 76; a ze dne 20. 11. 2023, čj. 1 Azs 155/2023 - 53). Rozhodnutí ministerstva je podle stěžovatelky nepřezkoumatelné – ministerstvo se totiž nevyjadřuje k námitce, že velvyslanectví nepostupovalo v souladu se závazným pokynem (nezjistilo příčiny rozporů ve výpovědích manželů).

[7] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy zájmy (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11–12).

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[9] Stěžovatelka tvrdí, že krajský soud rozhodl v rozporu s judikaturou NSS. To není pravda. Podle rozsudků uváděných stěžovatelkou (1 As 58/2013, 4 Azs 228/2015, 3 Azs 380/2019) je na správních orgánech, aby prokázaly, že je manželství účelové (bylo uzavřeno s cílem získat pobytové oprávnění a bez úmyslu vést společný manželský život);

v případě pochybností je nutné učinit závěr, že manželství účelové (fingované) není. To krajský soud nepopírá, jen má (na rozdíl od stěžovatelky) za to, že správní orgány důkazní břemeno unesly. Okolnosti ve druhé a třetí z uváděných věcí (v nichž NSS se závěrem o účelovém manželství nesouhlasil) se nepodobaly stěžovatelčině věci natolik, aby od krajského soudu bylo možné legitimně očekávat, že dospěje ke stejnému závěru jako tehdy NSS. Podle stěžovatelky krajský soud postupoval také v rozporu s rozsudky 5 Azs 308/2020 a 1 Azs 155/2023, protože stěžovatelčinu manželovi neumožnil uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Ani to není pravda. Krajský soud manžela stěžovatelky vyzval, aby ve stanovené lhůtě sdělil, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Stěžovatelčin manžel však na výzvu nijak nereagoval.

[10] O přijatelnosti kasační stížnosti nesvědčí ani závěry krajského soudu, byť s nimi stěžovatelka nesouhlasí. Krajský soud se totiž nedopustil hrubého pochybení při výkladu práva.

[11] Krátkodobé vízum se neudělí cizinci, který s občanem EU účelově uzavřel manželství [§ 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR]; takovému cizinci lze odepřít práva, která unijní legislativa přiznává jiným rodinným příslušníkům občanů EU (čl. 35 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států). Podle Příručky pro účelové sňatky (kterou Evropská komise vypracovala také na základě judikatury Soudního dvora EU) je potřeba „podezřelé“ manželství posuzovat nezaujatě, nejprve vzít v úvahu důkazy svědčící o jeho opravdovosti, a pak teprve ty, které svědčí o účelovosti manželství. Pokud manželé například poskytnou protichůdné informace, správní orgány mohou na základě opodstatněného podezření požadovat další důkazy o pravosti manželství. Manželé jsou povinni s orgány spolupracovat, neposkytnutí dalších důkazů však podezření automaticky nepotvrzuje.

[12] Krajský soud nerozhodl způsobem, který by svědčil o hrubém pochybení při výkladu právě shrnutých východisek. Stěžovatelka s manželem sdílí původ a jazyk, setkávají se však jen málo – manžel byl za stěžovatelkou ve Vietnamu dvakrát, v roce 2019 a v roce 2022. Záznam dálkové komunikace stěžovatelka navzdory svému slibu velvyslanectví nedoložila. Je tu i řada dalších indicií, které svědčí o účelovosti manželství (např. rozpory ve výpovědích, odlišné plány na společnou budoucnost či stěžovatelčina podrobná znalost skutečností souvisejících s jejím případným zaměstnáním v ČR nápadně nesouladná s její neznalostí jiných zásadních informací). Krajský soud tedy nemohl hrubě pochybit, jestliže souhlasil s hodnocením správních orgánů a jejich závěrem, že stěžovatelce nelze udělit krátkodobé vízum (ostatně o obdobných skutkových okolnostech obdobně rozhodl také NSS – rozsudek ze dne 24. 8. 2023, čj. 10 Azs 86/2023 - 51).

[13] Konečně přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani stěžovatelčino tvrzení, že krajský soud neodůvodnil odmítnutí stěžovatelčiných důkazních návrhů a že se velvyslanectví při svém druhém rozhodování neřídilo pokynem ministerstva. Krajský soud odmítnutí důkazů odůvodnil – fotografie ani manželova výpověď by nesvědčily o stavu v době rozhodování správního orgánu, manžel byl ve správním řízení vyslechnut. Velvyslanectví se sice při svém druhém rozhodování soustředilo spíše na stěžovatelčinu dceru, to ale nemění nic na tom, že druhé rozhodnutí velvyslanectví spolu

s druhým rozhodnutím ministerstva odůvodňují dostatečně závěr, že stěžovatelce nelze udělit krátkodobé vízum.

[14] V této věci nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Krajský soud ani hrubě nepochybil při výkladu práva. NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle úspěchu ve věci (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51–53). Stěžovatelka úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ministerstvu nevznikly žádné náklady vymykající se z běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu